

Niet de boompjes, maar de jongeren krijgen voorrang

Werken op Zorgkwekerij De Holt Stobbe

Wat weet de gemiddelde jongere van boomsoorten? Stuur ze eens met een deskundige bij bomen langs en ze hebben 'the time of their life'. Zorgkweker Erik Brandenburg is een man met een missie en pakt het nog rigoureuzer aan. Hij begeleidt jongeren met een zorgbehoefte op zijn zorgkwekerij De Holt Stobbe in het Gelderse Barchem. Daarmee combineert hij beroepsmatig zijn passie voor het boomkwekersvak met zijn drive om ontspoorde jongeren te begeleiden zodat ze weer een plek in onze maatschappij kunnen veroveren.

Auteur: Broer de Boer

"Ik heb altijd het gevoel gehad dat ik mensen waarmee ik werkte moest helpen", vertelt Erik Brandenburg in het kantoor van zijn tot loods omgebouwde ligboxenstal. Al van jongs af aan liep (kwam) Erik Brandenburg (44 jaar) bij boomkwekerijen in de Achterhoek: "Al vanaf mijn veertiende bij een laanboomkweker in Ruurlo. Ik werkte in vakanties tussen de bomen, liep stage en werkte in loondienst bij boomkwekerijen. Ik volgde de Lagere Tuinbouwschool in Borculo, deed de hoveniersopleiding en volgde een opleiding boomteelt in Kesteren."

Maar in 1989 werd Eriks droom werkelijkheid: hij werd eigen baas. Dat begon met één dag in de week. Eriks koninkrijk werd uiteindelijk een boomkwekerij van 7 hectare. In 2006 gooide hij het roer deels om. Vanuit zijn idealisme om iets voor mensen te doen, maakte hij een zorgkwekerij van zijn bedrijf. Bij de jongeren die hij hier begeleidt is soms sprake van problemen in de huiselijke omstandigheden, soms hebben ze een arbeidsbeperking of het gaat om jongeren die, om wat voor reden dan ook, hun school niet kunnen afmaken, terwijl ze nog wel leerplichtig zijn.

Verantwoordelijkheid

Erik vertelt dat hij zowel tijdens stages als in loondienst altijd al een stuk verantwoordelijkheid gevoeld heeft voor de mensen waarmee hij werkte: "In het bijzonder mensen die moeilijk konden leren of moeilijk mee konden komen in het leven," aldus de boomkweker. "En het is

altijd mijn stille wens geweest ook daaraan professioneel iets te doen in mijn leven. Ik beleef er genoeg aan dat de jongeren hier rondlopen, lachen en plezier hebben in wat ze doen. Samen proberen we erachter te komen waar hun kwaliteiten liggen en daar iets mee te doen."

De medewerkers

De jongeren die de boomkweker begeleidt, beschikken meestal over een zogenoemd persoonsgebonden budget (PGB). Daaruit wordt de zorgverlener, in dit geval zorgkwekerij De Holt Stobbe, betaald. In de zorgkwekerij vangt hij dagelijks meestal vier tot zes jongeren op. Ze zijn grotendeels afkomstig vanuit een regionaal werkende stichting die verantwoordelijk is voor projecten voor begeleid wonen. Erik: "Er zijn jongens en meisjes die hier vijf dagen per week komen werken, maar er zijn ook jongeren die slechts eenmaal per week komen. De ochtend begint altijd met koffie van 8.30 tot 9.00 uur en we maken een praatje over wat men de avond ervoor beleefd heeft. Daarna verdeel ik het werk; sommigen kunnen direct al zelfstandig aan de slag, bijvoorbeeld met de trekker, anderen help ik aan het werk. Ze werken meestal samen, maar soms ook zelfstandig. Het grootste deel van mijn tijd gebruik ik daarbij om hen bij te sturen op gedrag. Na een werkdag heb ik overleg met de begeleiders van de stichting om kort de wetenswaardigheden over hun pupillen door te spreken. Voor het overige werkt het hier net als bij een normaal bedrijf: de arbeidsomstandigheden moeten we goed voor elkaar hebben. We zijn bezig

"De jongeren zijn afkomstig uit alle lagen van de bevolking"

met een risico-inventarisatie en ook gaan we op voor het behalen van een certificaat dat ons als zorgboerderij kwalificeert. Hetty, mijn partner, is Z-verpleegkundige. Ze heeft ruime ervaring met de ambulante thuiszorg en geeft dagbesteding op eigen erf."

Arbeidsprestaties

"Ik stuur er vooral op dat de jongeren die ik begeleid weer een kans krijgen op de arbeidsmarkt en in de maatschappij. Het gaat in mijn boomkwekerij in eerste instantie niet om de arbeidsprestaties, maar om de realisatie van gedragsverandering bij de jongeren. De jongeren, waarvan de leeftijd varieert van 15 tot 27 jaar, zijn afkomstig uit alle lagen van de bevolking. Ik bespreek vooral het gedrag met hen en spreek hen daar vooral op aan als ze bepaalde dingen anders doen dan een 'echte' werkgever in de maatschappij dat van hen zou verwachten. Als er iets misgaat, koppel ik dat altijd terug naar de toekomst van de jongeren. Dus als ze zich niet aan de pauze van een halfuur houden, spreek ik hen hierop aan. Niet met het argument dat ze mij tekort doen, maar door ze te overtuigen dat een 'echte' werkgever dat ook niet accepteert en dat zoiets dan verstrekkende consequenties kan hebben. Pauze is pauze."

Eén van de 200 artikelen die op de Holt Stobbe gekweekt worden gereed voor transport.

In verband met de overzichtelijkheid van het werk kiest De Holt Stobbe voor een ruime opzet.

Eén van de jongeren die zelfstandig met de trekker werkt.

Bij slecht weer is er in de grote schuur van alles te doen, bijvoorbeeld voor de kerstmarkt.

Assortiment

Het assortiment van zorgkwekerij De Holstobbe bestaat uit zo'n 200 artikelen: verschillende coniferen, buxus, groenblijvende en bladverliezende heesters. Maar ook laanbomen treffen we hier aan. Totaal gaat het om ongeveer 50-60 soorten bomen, struiken en heesters die op de 7 hectare grote kwekerij groeien. Hierbij heeft Erik zijn keuze laten vallen op soorten die zich gemak-

kelijk laten kweken en op producten waarin ook mechanische onkruidbestrijding gemakkelijk uitvoerbaar is. Erik: "Sinds 2006 heb ik het aantal soorten al fors teruggebracht. Maar ik zal daar nog verder in moeten gaan om het werk zo overzichtelijk mogelijk te maken. Ik noem dat kleinschaliger gaan werken, maar bedoel daarmee niet het verminderen van het oppervlak. Mijn medewerkers hebben behoefte aan struc-

tuur, duidelijkheid maar ook aan afwisseling. En een eenmaal begonnen klus moet ook af te ronden zijn." Daarbij gaat het Erik niet primair om het bijbrengen van een vak: "Ze doen hier van alles", zegt de boomkweker. "Zoals poten en rooien, onkruid wieden, paden maaien, snoeien, stokken zetten, aanbinden, trekker rijden, met de bosmaaier werken en noem verder maar op. En als het weer niet zo goed is, is er in de grote,

Vormsnoei doet Eric Brandenburg voor een groot deel zelf.

Voordoelen hoe beukjes gerooid moeten worden.

Bollen op stam worden hier ook gekweekt.

nabijgelegen schuur ook van alles te doen, zoals het in potten zetten van planten, onderhoud van machines, hout bewerken en dat soort dingen. Wanneer een jongere aangeeft graag te willen lassen of timmeren, dan is ook daar de gelegenheid voor. Voor het rooien van grote hoeveelheden plantmateriaal huur ik een loonwerker in. We leveren verschillende vormen van buxus: blokken, bollen, bollen op stam, kegels, piramides, zuilen, noem maar op. Een deel van het werk hieraan, zoals de vormsnoei, doe ik zelf."

Teelttechniek

Chemische middelen, met uitzondering van onkruidbestrijdingsmiddelen, worden niet op de kwekerij toegepast. Erik: "Daar is een aantal redenen voor: enerzijds heb ik zelf de tijd daar niet voor en anderzijds hebben mijn medewerkers geen spuitlicentie. Maar in mijn specifieke situatie geldt nog iets anders: als ik de manuren en de kosten van de chemie bereken, dan weegt dat nooit op tegen de meeropbrengst die dat voor ons bedrijf oplevert. Alleen als we met mechanische onkruidbestrijding - door middel van het gebruik van cultivator en de hak - het onkruid niet de baas kunnen blijven, dan passen we chemie toe, want heel vaak ben je net iets te laat met het gebruik van de cultivator."

Omgeving

Ook Eriks partner Hetty Jaaltink werkt op de zorgboerderij. Maar zij richt zich op een andere zorggroep, waarbij alles draait om welzijn en welbevinden. Hetty coacht daarnaast al 15 jaar men-

"Mijn medewerkers hebben behoefte aan structuur, duidelijkheid en afwisseling"

sen bij het leren om zelfstandig te gaan wonen. Erik staat evenwel volledig voor de kwekerij, en samen hebben ze wel een parttime medewerker in dienst voor het begeleiden van activiteiten. "De 'span of control' op de kwekerij over de medewerkers ligt toch op maximaal zes jongeren", aldus Erik. "Maar als ik echt een bedrijfsinkomen uit de zorgsector zou willen hebben, moet ik hier minimaal acht jongeren begeleiden. Maar ik ervaar dat dit ten koste gaat van de kwaliteit. Ruwweg tweederde van de inkomsten van de kwekerij is afkomstig vanuit de persoonsgebonden budgetten, de rest komt uit de afzet van producten. We kunnen ervan leven, maar moeten onze eisen niet al te hoog stellen en we maken lange werkdagen. We zijn overigens begonnen om ook de omgeving te laten zien welk werk we hier doen. Dat gebeurt bijvoorbeeld in de vorm van een kerstmarkt, waaraan alle jongeren en de cliënten van mijn partner meewerken en waar naast kerstbomen, ook zelfgemaakte producten worden aangeboden. Het is overigens vooral Hetty die hier de drijfveer achter is. Gedurende het seizoen worden op zaterdagochtend vanaf het land producten verkocht aan particulieren. Dat gebeurt tegen marktconforme prijzen."

Succes

Voor Erik en Hetty bestaat er eigenlijk maar één belangrijk 'product'. Dat zijn de resultaten van hun inspanningen bij de jongeren waarmee ze sinds 2006 bezig zijn. Vol trots meldt hij dat één jongere nu inmiddels helemaal op zichzelf woont en een baan gekregen heeft. Dat het niet om een baan in de boomkwekerijwereld gaat, dat betreurt Erik allerminst: "Doel van de zorgkwekerij is mensen met een (arbeids-)beperking een zinvolle dagbesteding te geven. Er wordt volop aandacht besteed aan zelfontplooiing en sociale vaardigheden, en we bieden jongeren een vast dagritme. Onze inspanningen zijn erop gericht om hen een plaats te laten heroveren in de maatschappij. Dat is het succes wat voor ons telt."